

Децентралізація інформаційного поля передбачає необхідність виконання конкретних облікових прийомів:

1) в кожному сегменті необхідно обліковувати не тільки витрати, але й відповідні цьому сегменту доходи, що дозволить визначити розмір вкладу сегмента в загальний прибуток підприємства та сформулювати завдяки прийомам трансфертного ціноутворення оціночні показники його функціонування;

2) інформація про сегменти повинна формуватися системно, а не ручною вибіркою відповідної облікової інформації;

3) диференціювання фінансових та управлінських прийомів, з використанням різних методів обчислення результатів, різної структури доходів і витрат;

4) налаштування елементів управлінської системи повинне відбуватися у взаємозв'язку з іншими підсистемами [2].

Запропонований багаторівневий підхід до сегментування результативної інформації орієнтований на структурування системи управлінського обліку як єдиного постачальника обліково-аналітичної інформації для цілей оперативного управління.

#### Література:

1. Соколов А. А. Учет по сегментам деятельности коммерческой организации: формирование и анализ. / А. А. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 288с.
2. Шеремет А.Д. Управленческий учет / А.Д. Шеремет. – М.: ФБК ПРЕСС, 2001. – 510с.

УДК. 657

**Сажинець С. Й.,**

к.е.н., доцент, професор кафедри обліку та аналізу,  
Національний університет “Львівська політехніка”

### **ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА З КАПІТАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ**

Діяльність підприємства з капітального інвестування є самостійним видом його звичайної діяльності. У зв'язку з цим, облік операцій даного виду діяльності доцільно виділяти в окрему облікову підсистему із відповідним набором первинних документів, перш за все, типових та спеціалізованих форм, затверджених міністерствами України. Так, оформлення надходження на склади придбаних інвестиційних матеріальних цінностей необхідно здійснювати з використанням типових форм первинних документів М-4 “Прибутковий ордер” або, за необхідності, М-7 “Акт про приймання

матеріалів” та М-15 “Акт про приймання устаткування” [1]. Для оформлення їх передачі підрядникам та підрозділам підприємства для виконання робіт з капітального інвестування слід застосовувати форми М-11 “Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів” та М-15а “Акт приймання-передачі устаткування до монтажу” [1].

Списання вартості послуг з будівництва, наданих сторонніми організаціями, здійснюють відповідно до отриманих від них актів (зазвичай, - це типова форма КБ-2в “Акт приймання виконаних будівельних робіт”) [2]. До них, за необхідності, додають акти про використання матеріальних цінностей. З цією метою застосовують типову форму М-23 “Акт про витрачання давальницьких матеріалів” [1]. Для підприємств-замовників (забудівників) ці документи є достатньою підставою для списання використаних за призначенням матеріалів (конструкцій) та встановленого устаткування.

При виконанні робіт господарським способом, в якості внутрішніх документів, слід використовувати типову форму М-19 “Матеріальний звіт” [1] (для списання матеріалів) та спеціалізовану форму ВЗСГ-4 “Акт витрати насіння і садивного матеріалу” [3] (для списання посадкових матеріалів, використаних для вирощування багаторічних насаджень).

Для оформлення списання інвестиційних витрат та зарахування на баланс підприємства нових необоротних активів необхідно використовувати такі форми документів: ОЗ-1 “Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів” [4]; НА-1 “Акт введення у господарський оборот об’єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів” [5]; ДБАСГ-1 “Акт приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію” [6]; ДБАСГ-2 “Акт приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада тварин)” [6].

Разом з цим, такого набору форм документів недостатньо. Тому, на підприємстві необхідно додатково розробити та затвердити й інші форми первинних, інформаційних та реєстраційних документів. Зокрема, у складі первинних документів з обліку робіт та послуг, які виконують господарським способом, необхідно передбачити “Акт на списання матеріальних цінностей, використаних в процесі діяльності з капітального інвестування” і “Акт виконання робіт та послуг для діяльності з капітального інвестування”.

В якості інформаційних документів доцільно використовувати: “Повідомлення про реєстрацію об’єкта капітального інвестування”, яке слугуватиме бухгалтерії для відкриття аналітичного рахунку і накопичення витрат з формування початкової (інвентарної) вартості об’єкта необоротних активів; “Замовлення на роботи та послуги з капітального інвестування”; “Калькуляція робіт та послуг з капітального інвестування, які виконують господарським способом”; “Картка аналітичного обліку витрат з капітального

інвестування” і деякі інші.

Для реєстрації первинних та інформаційних документів необхідно передбачити ряд журналів: “Опис повідомлень про реєстрацію об’єкта капітального інвестування”, “Журнал реєстрації замовлень”, “Журнал реєстрації накладних” тощо.

В процесі формування інвестиційних витрат використовують й форми документів, які передбачені для обліку в основній діяльності (наряд на відрядну роботу, таблиць обліку використання робочого часу, авансовий звіт та ін). Тому, з метою ідентифікації саме інвестиційних операцій на усіх документах за операціями щодо діяльності з капітального інвестування, доцільно проставляти штамп з відбитком “Діяльність з капітального інвестування”.

Отже, зважаючи на велике різномаяття документів, на підприємстві необхідно встановити перелік їх форм, що використовують для обліку операцій з капітального інвестування та передбачити його окремим додатком до наказу про організацію обліку та облікову політику.

#### Література:

1. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів: Наказ Міністерства статистики України від 21.06.1996 р. № 193.

2. Про затвердження типових форм первинних документів з обліку в будівництві: Наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва в Україні від 04.12.2009 р. № 554.

3. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах: Затвержені наказом Міністерства аграрної політики України від 21.12.2007 № 929.

4. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352.

5. Про затвердження типових форм первинного обліку об’єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів: Наказ Міністерства фінансів України від 23.11.2004 р. № 732.

6. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів в сільськогосподарських підприємствах: Затвержені наказом Міністерства аграрної політики України від 21.02.2008 р. № 73.